

Suomalainen muuttoliikekeskustelu hakusessa

Ismo Söderling

Meistä suomalaisista on joskus sanottu, että osaamme vaieta kolmella kielellä. Sosiaalisia taitojamme ei siis pidetä kovinkaan hyvinä. Sanan säilän sijasta panemme liikkeelle puukkoja ja puntareita. 1900-luvun alun siirtolaistemme lähtöä kaukomailla ei aina katsottu hyvällä. Tästä olkoon esimerkkinä vaikkapa Ilmari Kiannon tunnettu runo ”Nälkämaan laulu” vuodelta 1911. Runon viimeisellä rivillä todetaan lakonisesti ”*raukat vain menköhöt merten taa*”. Tekstin sävelsi myöhemmin Oskar Merikanto ja laulu tunnetaan nykyisin Kainuun maakuntalauluna. Tuskinpa raukkoina voidaan pitää ihmisiä, jotka halusivat turvata oman tai perheensä tulevaisuuden.

Olen usein puhunut ja kirjoittanut, että Suomessa olisi viimeistään nyt aloitettava keskustelu maahanmuuttoon liittyvistä kysymyksistä. Maassamme on jo yli 200 000 ulkomailla syntynyttä jälkeläisineen. Esimerkiksi Turussa on maahanmuuttajia lähes 10 000 henkeä eli suunnilleen saman verran kuin suomenruotsalaisia.

Kun suomalainen yhteiskunnallinen vaikuttaja lausuu jotain maahanmuutosta, toisen puolueen edustaja ei jatka keskustelua, vaan saattaa todeta tylästi, että ’puhujana on ollut väärässä, hän puhuu vastenmielisesti tai ei ymmärrä sanomaansa’. Suomalaisesta muuttoliikekeskustelusta puuttuu pesäpallomainen toiminta: pesäpallo jos mikä on joukkuepeliä. Miettikääpä pesäpallon ajolähtötilannetta. Jokaiselta kolmelta pesältä lähtee kaveri juoksemaan samanaikaisesti kun tulee oiva lyönti. Mutta mitä tekee vastapuoli? Koppari nappaa pallon, toimittaa sen kolmospesälle, sieltä pallo lähtee viuhuen kakkoselle ja lopulta kotiin. Kolme nopeaa heittoa, kolme paloa ja peli päättyy. Miksi suomalaisista maahanmuuttokeskustelua ei voida käydä samalla lailla: otetaan koppi, katsotaan mihin seuraavaksi kannattaa pallo toimittaa – ja pannaan peliväline liikenteeseen. Maahanmuuttoasiat jos mitkä edellyttävät kansallista konsensusta, yksituumaisuutta ja yhteispeliä.

Keskusteltavaa Suomessa muuttoliikkeen alalla löytyy: miten pystymme kotouttamaan perheen yhdistämisten kautta tulevat tuhannet maahanmuuttajat? Miten saamme maahanmuuttajien kantaväestöön verrattuna kolminkertaisen työttömyysasteen alas? Miten pystymme huolehtimaan maahanmuuttajalasten koulumenestyksestä ja perheiden hyvinvoinnista ja niin edelleen. Vähitellen myös kulttuuriset kysymykset nostavat maahanmuuttokeskustelussa päätään: miten saamme viestimme perille siitä, että Suomessa vallitsee pohjoismainen tasa-arvo sukupuolten välillä? Emme myöskään kasvatuksessamme salli lasten fyysistä kurittamista tai sukuelinten silpomista. Samoin lakimme on aika tiukka moniavioisuudenkin suhteen. Ja kylähän peruskouluissamme islamin uskonnosta voi lapsille hyvin kertoa myös kantasuomalainen opettaja.

Jokainen maahanmuuttaja on resurssi Suomelle. Toisaalta jokainen maastamuuttaja on menetys meille. Suomesta on lähtenyt lähihistoriamme aikana noin 1,3 miljoonaa ihmistä siirtolaisiksi, heistä lähes miljoonaa on jäänyt pysyvästi. Ulkomaille siirtyneet suomalaiset eivät ole laulun sanojen mukaan raukkoja – he ovat olleet ja ovat jatkossakin vastuullisia, omista asioistaan huolehtivia ihmisiä. Siksi ei ole liikaa vaadittu, että myös kotimaa muistaa ulkomaille siirtyneitä suomalaisia ja heidän jälkeläisiään. Siirtolaisuusinstituutin tehtävänä on osaltaan vaalia tätä perintöä. Samaa tekee lisääntyvässä määrin myös Seinäjoelle perustettu Suomen Siirtolaisuusmuseum. Pohjanmaaltahan lähti yli puolet Amerikan siirtolaisistamme. Juurille on myös helppo palata katsomaan esivanhempien lähtöalueita. Tässä mielessä Suomen Siirtolaisuusmuseon saaminen ja laajentaminen on kansallinen tehtävämme.

Edellä totesin, että aina ei siirtolaisten lähtöä pidetty hyvänä – ja laulut olivat sen mukaisia. Mutta maailmaa muuttuu, ja onneksi nuoret sen tekevät. Samalla kun toivotan kaikille lukijoilleni ympäri

maailmaa oikein hyvää kesää, vinkkaan kuultavaksi uutta suomalaista musiikkia. Suomea valloittaa tällä hetkellä pohjalainen musiikkiyhtye ”Lauri Tähkä ja Elonkerjuu”. Yhtye yhdistää hienolla tavalla nykymusiikin ja pohjalaisen perinnemaiseman ihmiseen. Niillä lukijoillani joilla on tietokone, katso-kaapas siunatuksi lopuksi yhtyeen esittämä kappale ”Pauhaava sydän”.

Laulu löytyy osoitteesta www.youtube.com. Kirjoittakaa hakusanoiksi ”lauri tähkä ja pauhaava sydän”. Miten hienolta kuulostaakaan kertosäe: ”...jos tunne on suoraa ja järki väärää – kuka järjen säätää ja tunteen määrää”. Siinäpä eväitä suomalaiseen muuttoliikekeskusteluun.

In search of an immigration debate in Finland

It is sometimes said about us Finns that we know how to be silent in three languages. In other words, our social skills are not considered very good. When a political player here in Finland says anything at all about the issue of immigration, his or her political counterparts never join the discussion, but instead come out with laconic statements such as ’the speaker is wrong, speaks offensively, or doesn’t know what he or she is talking about’. Finnish immigration debate is sorely lacking in the team spirit espoused by our national pastime *pesäpallo*, or Finnish baseball – a game where everyone plays for the team.

There is a lot to talk about in Finland with regard to immigration: how do we help integrate the thousands of immigrants coming here through family reunification? How do we bring down the high rate of unemployment among immigrants, or ensure school

achievement for immigrant children, or make sure that immigrant families enjoy a high level of well-being? Slowly, too, cultural issues are becoming part of the immigration debate: we have to find a way to convey the message that in Finland we live according to the Nordic model, where women and men are equal, and that we don’t permit physical punishment or genital mutilation of children. Our laws concerning polygamy are also rather exacting, and in our schools, we hold the view that the religion of Islam can just as well be taught by a native Finn.

It is also important that we in Finland recall those who have gone on to live abroad, including their descendants. It is the job of the Institute of Migration to help foster this tradition. The newly established Finnish Emigrant Museum in Seinäjoki is more and more involved in fulfilling this same mission. After all, more than half of our emigrants to America came from the region of Pohjanmaa, or Ostrobothnia. It is easy to discover your roots and visit the places where grandparents once left, and having and expanding this museum is a shared national endeavor.

An Ostrobothnian band, *Lauri Tähkä ja Elonkerjuu*, is currently sweeping the nation. The group beautifully fuses contemporary music and Ostrobothnian heritage, imagery and character. Those of our readers with a computer can see for themselves and see the group performing their song “Pauhaava sydän” (“thundering heart”) at www.youtube.com. (Search for “lauri tahka ja pauhaava sydän”.) Watch out for this wonderful refrain: “...jos tunne on suoraa ja järki väärää - kuka järjen säätää ja tunteen määrää” – “if the feeling is true and the sense is wrong – who tells you what’s sensible, what feelings belong”. Think of this when you think of the Finnish immigration debate.

